KOZÁROVSKÉ NOVINY

DVOJMESAČNÍK OBČANOV OBCE KOZÁROVCE • ROČNÍK II. • ČÍSLO 1 • MAREC 2008

Slovo na úvod

Opäť držíte v rukách Kozárovské noviny, ktoré sa už vo svojom druhom ročníku stávajú súčasťou nášho života. O čom sa dnes dočítate? Už tradične sme zaostrili pozornosť na plnenie sľubov a úloh obecného zastupiteľstva, čo bude určite zaujímať všetkých, ktorí sa pre pracovné zaneprázdnenie nemôžu zúčastňovať na zasadnutiach zastupiteľstva. Veľkú radosť nám urobil malý zázrak, čo sa v obci práve rodí. Takmer po desiatich rokoch sa prebúdza ochotnícke divadlo a pod vedením Ladislava Mráza novoutvorený kolektív skúša divadelnú hru Ferka Urbánka Hrob lásky. Podrobnosti sa dočítate v novinách.

Veľkú radosť nám urobil aj náš „takmer rodák" Jozef Gáfrik z Prahy, ktorý v sebe nezaprie novinárske videnie a potešil nás jeho sľub, že nám priblíži život našich rodákov v hlavnom meste Čiech. Jozef Gáfrik je novinár žijúci v Prahe. Po otcovi, rovnakého mena, polovičný rodák z Kozároviec a navyše i jeho manželka pochádza z našej obce - takže dohromady stopercentný Kozárovčan. Do Prahy odišiel v roku 1979 a odvtedy tam žije s výnimkou necelých piatich rokov, keď pôsobil v Berlíne ako rozhlasový spravodajca pre NDR a Západný Berlín. Od roku 1992 sa angažuje i v oblasti krajanskej tlače, t.j. tvorbe časopisov pre Slovákov v ČR (časopis Korene).

Ani v tomto čísle nechýbajú fotografie a články o našich folklórnych súboroch, ktoré nás pekne reprezentujú nielen na Slovensku, ale i v zahraničí. Celú dvojstranu zaplnili príspevky a fotografie zo života našich detí. Svedčia o ich aktivite a keďže sme sa dočítali, že v škole pôsobí novinársky krúžok, veríme, že budú s nami spolupracovať ešte intenzívnejšie.

Vážime si svoju minulosť a preto sa pravidelne vraciame späť v čase, aby sme si mnohé veci lepšie uvedomili. Tentoraz sme sa zamerali na históriu kostola sv. Filipa a Jakuba, ktorého okrúhle výročie si tento rok pripomenieme. Čitateľov určite zaujmú aj staré viničné pravidlá, ktorými sa riadili naši starí otcovia. Samozrejme, na desiatich stranách nájdete ešte veľa iných zaujímavostí. Chýba vám na stránkach niečo? Tak píšte, uzávierka ďalšieho čísla je 18. apríla 2008.

Príjemné prežitie veľkonočných sviatkov v kruhu rodiny a najbližších.

Monika Nemčeková
šéfredaktorka

• Čaradický potok konečne poteší oko okoloigúcich.

Zazvonilo ochotníckemu divadlu na lepšie časy?

Do tretice Ferko Urbánek

Naša generácia si určite pamätá divadelné hry kozárovských hercov na neveľkom pódiu v starom kultúrnom dome. Kozárovskí ochotníci žali úspechy i v okolitých obciach, ba zbierali i ocenenia. Potom, keď už bol k dispozícii aj moderný dom kultúry, akosi ochotníci ustúpili do úzadia... Ale nemusí to tak zostať. Začalo sa totiž opäť skúšať. V jeden podvečer som zašla na pravidelnú divadelnú skúšku, aby som sa na vlastné oči presvedčila aká je pravda a položila pár otázok Ladislavovi Mrázovi, ktorý sedí nielen na režisérskej stoličke, ale má celý ten malý zázrak na svedomí.

*** Pán Mráz, zazvonilo v Kozárovciach ochotníckemu divadlu na lepšie časy?**

- Verme, že áno. Už bola pridlhá prestávka, skoro desaťročná. Zostarli sme všetci. Staršia herecká generácia odchádza a s mladými je ťažký začiatok. Je to daň za to, že sa dlho u nás divadlá nehrávali a tak nám nenarástol dorast. Aj škola prestala nacvičovať divadlá ako kedysi. Na niektoré úlohy sme museli vyskúšať 6 - 7 ľudí, aby sme sa dopracovali ku konečnej postave.

*** S čím bol najväčší problém?**

- No, napríklad máme problém zohnať šesť dievčeniec do úloh víl. Najskôr to mali byť deviatačky, nenašli sa, potom sme začali hľadať medzi ôsmačkami, nič, ani medzi siedmačkami, ani šiestačkami. Hádam skončíme v tretej triede, ale už by sme to hľadanie mali skončiť, lebo látka na kostýmy za 1200 korún je už u krajčírky a tá nevie na koho to bude šiť. A pritom na víly čaká pekná scéna počas Svätojánskej noci. S hudbou mi pomohli technici v štúdiu DAB v Nitre a dychové kvinteto z Topoľčianok.

*** Prečo ste sa rozhodli práve pre hru Františka Urbánka Hrob lásky?**

- Vraciame sa k Ferkovi Urbánkovi, ktorý je pre kozárovské ochotnícke divadlo typický. V roku 1922 založený divadelný súbor uviedol v Kozárovciach ako prvú jeho hru Omladinu, potom v roku 1947 pod vedením a réžiou nebohého vynikajúceho človeka, pedagóga, organistu a učiteľa Petra Kozinku druhú Urbánkovu hru Žena, s ktorou sa zúčastnili miestni ochotníci aj na

(Pokračovanie na 6. str.)

• V prvej polovici februára vykonali pracovníci Povodia Hrona v spolupráci s Obcou Kozárovce čistenie koryta Čaradického potoka od kostola po Hasičskú zbrojnicu. V prácach budú pokračovať vypilovaním a odstraňovaním polámaných stromov v koryte pri starej kováčni.

Práce je u nás stále dosť

Nie je to tak dávno ako sa počas novoročného príhovoru ozvali aj slová, ktoré sľúbili uviesť do prevádzky v nasledujúcich dvoch mesiacoch komunitné centrum a kaderníctvo. O tom že to neboli prázdne reči svedčí aj fakt, že vo februári bola stavebným úradom a regionálnym úradom verejného zdravotníctva odobrená zmena účelu užívania časti stavby školy práve na komunitné centrum a kaderníctvo. Na februárovom zasadnutí obecného zastupiteľstva bol schválený prevádzkový poriadok pre komunitné centrum a nájomná zmluva pre kaderníctvo, takže prevádzka môže začať.

Samozrejme, neboli to jediné aktivity realizované v obci od začiatku roka. Začala aj výstavba trojizbových služobných bytov v bytovke v areáli základnej školy, po dlhých rokoch bol vyčistený úsek Čaradického potoka od kostola za Hasičskú zbrojnicu. Pokračuje upratovanie Starej školy, kde máme zámer výstavby polyfunkčného domu, v ktorom by mali vyrásť nové obchodné a najmä bytové priestory. Prebieha architektonická súťaž o novú podobu námestia, pomníka padlých a Trojičného námestia. Pripravujú sa projekty prestavby problematických mostov v rámci riešenia protipovodňových opatrení. Chystajú sa tiež doplnky projektu dostavby celoobecnej kanalizácie. Toto všetko už v súlade s novým, schváleným územným plánom a plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. V týchto dňoch prebieha vybavovanie stavebného povolenia na parkovisko pred cukrárňou, výstavbe ktorého by sme radi dali zelenú v najbližších týždňoch.

Vo fáze vybavovania stavebného povolenia a celkového kompletovania žiadosti o dotáciu z eurofondov je zatiaľ pravdepodobne najväčší projekt obce, ktorý zahrňuje zateplenie budovy našej základnej školy, výmenu okien a radiátorov, rekonštrukciu kotolne a prívod vody z vrtu pri družstve do areálu školy. Tento rok by sme chceli využiť aj na veľké upratovanie obce. Začali sme čistením Čaradického potoka, chceme pokračovať likvidáciou divokých skládok odpadov a rekultiváciou starého kameňolomu.

Všetky tieto smelé zámery by sa spolu s desiatkami každodenných problémov riešili iba veľmi ťažko keby neexistovala dobrá spolupráca na úrovni starosta, zástupca starostu, obecná rada, komisie obecného zastupiteľstva a obecné zastupiteľstvo. Jedným z dôkazov vytvárania plodnej spolupráce s ochotnými občanmi sú aj brigády pod vedením zástupcu starostu Milana Záhorského. Začali minulý rok pri výkopoch kanála, či jarkov na zadných uliciach a teraz pokračujú pri úpravách cesty na Starých viniciach. Práce pre šikovné, obetavé ruky je u nás stále dosť.

M.R.

Slovenský list z Prahy

Vážení čitatelia,

naposledy som na Kozárovce intenzívne myslel pred niekoľkými dňami, keď som si s obdivom prezeral nádherné porcelánové figúrky z dielne Majstra Ignáca Bizmayera. Umelec prišiel koncom februára medzi nás, pražských Slovákov a českých priateľov slovenskej kultúry, aby v hlavnom meste ČR osobne predstavil reprezentatívny výber zo svojej dlhoročnej tvorby. Má 86 rokov, ale stále pevný krok a istú roku. Len na zrak sa sťažuje, vraj kdesi ho musel zachytiť prievan, pravé oko ho pobolieva.

A pretože Ignác Bizmayer je Modrančan a má rád víno, motív vinohradov nechýba ani v jeho tvorbe. Postavičky stvorené zázračnými rukami akoby žili – tamto nesie gazdiná krošňu s hroznom a tamto zase vysmiaty gazda čerstvú úrodu lisuje, čo mu sily stačia. A práve to bol moment, v ktorom sa mi v mysli nevdojak vybavil obraz oberačiek v Kozárovciach, ktoré – keď sa človeku podarí prísť z diaľky – sú sviatkom, na ktorý sa nezabúda. Dojem bol o to mocnejší, že umelec so sebou doniesol i poriadny demižónisko vlastného vína. To „oficiálne“, ktorým návštevníkov výstavy ponúkali organizátori, bolo moravské – a to Majstrovo zase modranské. I. Bizmayer svoj vinohrad nemá, lež už dlhé desaťročia hrozno kupuje a víno si vyrába sám. „Tak aspoň viem, čo je v ňom“, žmurkol na mňa sprisahanecky. Nechcel mi veriť, keď som sa pripomenul, že po prvýkrát som o ňom písal už pred dobrými tridsiatimi rokmi pri príležitosti dní našej kultúry vo Viedni. Ignác Bizmayer vtedy pomáhal prelamovať ľady, ktoré sa vo vzťahoch medzi Československom a Rakúskom držali prakticky od skončenia prvej svetovej vojny.

Ale späť k Prahe. Musím povedať, že ako Slováci sa tu snažíme žiť bohatým kultúrnym životom. Jedným z jeho každoročných vrcholov je chýrny Slovenský ples, ktorý sa tohto roku konal už po štyridsiaty krát! A to už je nejaká tradícia, iste budete so mnou súhlasiť. Pôvodne ho organizovala pražská organizácia Matice slovenskej, ktorá sa neskôr premenovala na Klub slovenskej kultúry – a ten je organizátorom spomenutej spoločenskej akcie dodnes. Na jubilejnom ročníku bolo prítomných vyše tisíc hostí, pre ktorých boli stoly prestreté vo všetkých sálach historického Žofína. Spievali nám stálice bratislavského hudobného neba Marcela Laiferová a Dušan Grúň, nuž a keď si potrebovali vydýchnuť, vystriedali ich tanečníci a ľudová hudba nášho „domáceho“ pražského folklórneho súboru Limbora.

Tunajšie ekonomické pomery strmo cválajú, čo sa odráža aj na cene vstupeniek - členovia Klubu slovenskej kultúry však majú zľavu, takže jeden lístok s neobmedzenou konzumáciou jedál a nápojov vyjde povedzme na 1500 až 2000 korún, ale sú aj drahšie. Špecialitou Slovenského plesu posledných niekoľko rokov sú – plesové raňajky. Tie sa podávajú ráno o piatej a kamarát mi vravel, že ples osobne „zatváral“ ráno o pol siedmej. Ja som sa i s manželkou odobral domov disciplinovane už pred raňajkami.

Iste si poviete, že tí Slováci v Prahe si teda žijú! Ale aj pracujú. Kto, kde a za koľko, to už si nechám ako tému niektorého z ďalších mojich „slovenských listov z Prahy“, ktorými by som chcel pravidelne obohacovať Kozárovské noviny.

So želaním veselej Veľkej noci
Jozef Gáfrik

• Novú tvár dostáva dom smútku na miestnom cintoríne. Po ukončení bude dôstojným miestom na poslednú rozlúčku so spoluobčanmi.

Slovenský batôžkový, fašiangový bál

V maďarskom Oroszláni sa 19. januára konal Slovenský batôžkový, fašiangový bál, ktorý organizovala Oroszlánska slovenská samospráva. Medzi pozvanými hosťami z družobných miest Šaľa a Myjava sa bálu zúčastnili aj zástupcovia našej obce pod vedením predsedu komisie kultúry Ing. Igora Benčaťa so sprievodom. Významným hosťom bol veľvyslanec Maďarskej republiky na Slovensku Antal Heizer, ktorý s hlavnou organizátorkou, predsedníčkou samosprávy Alžbetou Szabóovou bál slávnostne otvoril a samozrejme aj roztancoval.

Asi tristo účastníkov sa veľmi dobre zabávalo až do skorých ranných hodín. O dobrú náladu sa starala hudobná skupina „Santovská nálada“, ktorá je účastníkmi bálu, podľa vyjadrenia organizátorov, veľmi žiadaná. Svedčí o tom aj fakt, že na tomto bále hráva niekoľko rokov po sebe. Raritou je i to, že účastníci bálu bezprostredne po jeho skončení si objednávajú miesta a vstupenky na nasledujúci rok. Takže tam možno vidieť skoro tú istú klientelu každým rokom. K dobrej nálade prispela bohatá tombola a kultúrny program. V ňom vystúpila ľudová tanečná skupina Brána a miestni nadšenci.

Počas celého večera naši zástupcovia viedli rozhovory na rôzne témy s miestnymi zástupcami samosprávy. Preberala sa tematika pomoci v oblasti kultúrnej, spoločenskej a školstva. Robili sa plány na tento rok. Všetci sa zhodli na jednom, pomoc Slovákom v prostredí, v ktorom žijú a pracujú, je potrebná. Bál bol zakončený tradične „metlovým tancom“. Pri ňom sa vystriedalo veľa tanečníkov a tanečníc, ktorí skúšali svoju tanečnú šikovnosť pri tanci s dvomi metlami. Tak sme začali ďalší a všetci veríme, že aspoň taký úspešný rok spolupráce, ako bol rok 2007. **Igor Benčať**

Deň menšín v Oroszláni

Oroszlánska slovenská samospráva zorganizovala 15. decembra pri príležitosti Svetového dňa menšín slávnostnú akadémiu. V rámci dobrej spolupráce medzi samosprávami, bola oslovená aj naša obec. Pozvanie sme prijali a aktívne sme sa tejto slávnosti zúčastnili. Delegáciu Kozároviec viedol zástupca starostu Milan Záhorský a tvorili ju MSS Matičiar a ŽSS Lipka. Prítomní boli aj zástupcovia družobného mesta Šaľa.

Slávnostný program, ktorý sa konal v budove materskej školy vyzdobenej vianočnou výzdobou a ktorá bola zaplnená do posledného miesta, otvorili účinkujúci piesňou *Daj Boh šťastia tejto zemi.* Jeden verš sa zaspieval slovensky, druhý maďarsky. Potom v úvodnom slove vystúpila organizátorka celého podujatia, predsedkyňa slovenskej samosprávy Alžbeta Szabóová, ktorá všetkých privítala, zhodnotila celoročnú činnosť, všetkým poďakovala a zaželala k blížiacim sa vianočným sviatkom všetko dobré. Žiaci ZŠ symbolicky s rozsvietenými kahančekmi navodili vianočnú atmosféru so svojimi piesňami a tancami. Neodmysliteľnou súčasťou kultúrneho programu bolo vystúpenie domácej ľudovej tanečnej skupiny Brána. Program vyvrcholil vystúpením našich zástupcov, ktorí sa striedali vo svojich číslach. Pred poslednou piesňou *Tichá noc, svätá noc* sa Ing. Igor Benčať poďakoval organizátorom za pekné prijatie a všetkým prítomným zaželal v mene všetkých Kozárovčanov príjemné prežitie vianočných sviatkov a do nového roku všetko najlepšie. Po skončení programu sa účinkujúci zišli pri bohato prestretom vianočnom stole a v družných rozhovoroch s členmi slovenskej samosprávy hodnotili uplynulý rok a zároveň robili plány na rok 2008. V neskorých večerných hodinách sa naši zástupcovia vrátili šťastne domov. Bola to symbolická bodka za bohatou kultúrno-spoločenskou spoluprácou oboch samospráv v roku 2007.

Igor Benčať

• *Školská bytovka narástla o nové trojizbové byty.*

Spoločenská rubrika

Narodili sa

Miriam Beniaková,
dcéra Alžbety a Ing. Ľubomíra (696)

Darina Rafaelová,
dcéra Milana a Diany (588)

Mariana Rafaelová,
dcéra Hildy (589)

Opustili nás

12. 12.
Mária Mrázová,
vo veku 66 rokov (771)

19. 12.
Mária Mášiková,
vo veku 76 rokov (65)

21. 12.
Andela Mokrohájska,
vo veku 81 rokov (886)

24. 12.
Jozef Švolík,
vo veku 70 rokov (372)

2. 1.
Cyril Hlava,
vo veku 94 rokov (645)

19. 1.
Mária Ridzoňová,
Vo veku 70 rokov (728)

30. 1.
Pavol Ižold,
vo veku 63 rokov (801)

31. 1.
Mária Ištóková,
vo veku 81 rokov (879)

14. 2.
Štefan Šinský,
vo veku 79 rokov (39)

21. 2.
Petronela Orovnická,
vo veku 83 rokov (706)

• *Miešaný spevácky zbor pri Chráme sv. Filipa a Jakuba v Kozárovciach vznikol v septembri 2001 pod vedením Dipl. Art. Marty Hudecovej. Vo svojich začiatkoch mal približne 30 členov, neskôr sa jeho počet zredukoval na komornejšiu zostavu 16 členov. Za doterajšie obdobie má za sebou: účinkovanie pri liturgických obradoch počas celého cirkevného roka (sv. omše, sobáše, pohrebné obrady), evanjelizačný koncert v obci Tŕnie, evanjelizačný koncert v DK Kozárovce, festival cirkevných zborov v Rybníku, pôstnu akadémiu v Zlatých Moravciach, sprevádzanie pri mariánskych pútiach v Rajeckej Lesnej a na Starých Horách, vydanie debutového CD MATKE, spoluprácu a spoločné vystúpenia s FS Širočina i program a spevy k adorácii v duchu Taizé „Som smädný po Tebe“.*

Základné školy v Kozárovciach

O vzdelávanie obyvateľov v našej obci sa ako prví pričinili rehoľníci z kláštora vo Sv. Beňadiku. V roku 1490 tu pôsobil učiteľ – organista. Škola stála v blízkosti kostola a mohlo ju navštevovať 10 – 15 žiakov. V roku 1813 cirkevná vrchnosť dala postaviť novú školu, ktorá stála v rade domov povyše kostola (terajší dom č. 306). Bol to dom s učebňou pre 30 – 35 detí, v ktorom býval aj učiteľ Ličko. Škola slúžila do roku 1869.

Nakoľko škola na počet detí už nestačila, školská stolica a cirkevná obec dom predali a kúpili bývalú vojenskú kuchyňu pri stoličnom dome. Túto opravili a pristavili k nej dve učebne (terajší dom č. 104). Dvojtriednu školu navštevovalo 159 žiakov. V roku 1901 sa začalo s výstavbou novej štvortriednej školskej budovy s dvoma učiteľskými bytmi. Stavba budovy bola rozšírená o detskú opatrovňu (úvodu) s bytom pre opatrovkyňu v pravom krídle budovy. Stavba bola 15. februára 1902 dokončená a slávnostne odovzdaná do užívania.

V roku 1968 sa začalo s výstavbou 18-triednej školy prvej tohto typu v okrese Levice, ktorá bola 29.augusta 1971 slávnostne odovzdaná do používania.

Vyhodnotenie predmetových olympiád a súťaží za I. polrok

Saliansky Maťko: obvodné kolo: školu reprezentovali žiačky Monika Belisová (2. roč.), Veronika Čavojcová (5.roč.) a Jana Kútiková (7. roč.) ktorá získala 1. miesto a postúpila do okresné ho kola súťaže.

Diktátová olympiáda: obvodné kolo: Katarína Matušková, 8. roč. – 3. miesto, Martin Furda, 6. roč. – 3. miesto, Dominika Bedejová, 7. roč. – 3. miesto, Mariana Valová, 8. roč. – 3. miesto

Olympiáda – nemecký jazyk: okresné kolo: Kristína Kacianová, 9. roč. – 8. miesto

Olympiáda – anglický jazyk: okresné kolo: Dominika Bedejová, 7. roč. – 13. miesto, Veronika Ihradská, 8. roč. – 19. miesto

Šachový vianočný turnaj: okresné kolo: Tomáš Furda, 4. roč. – 6. miesto, Filip Ivanič, 7. roč. – 11. miesto

• Ocenení žiaci 5. ročníka za zber papiera.

Materiálno-technické zabezpečenie

Od minulého školského roku:

- zateplenie telocvične
- vynovené šatne v šk. telocvični (kurilplast, plastové okná)
- úprava elektrickej prípojky a výmena hlavného ističa, čím sa mesačne ušetrí asi 10 000 Sk
- zrenovované miestnosti – ŠKD, Špeciálna učebňa pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, drevodielňa, kovodielňa (plávajúca podlaha, stierky, maľovka, nové obkladačky, umývadlá, nové svietidlá)
- zrekonštruované sociálne zariadenie v MŠ (dlažba, obkladačky, nové batérie a umývadlá
- položená nová protišmyková dlažba pred vchodom do školy
- prebieha budovanie spoločenskej miestnosti v budove školy – „Izba starých materí“
- vykonáva sa nadstavba školskej bytovky – 2 nové byty

Naša ZŠ s MŠ dostáva „nový šat“. Triedy s „plávajúcimi“ podlahami, novými skriňami, lavicami, katedrami, tabuľami i korkovými nástenkami nám v duchu závidia najmä tí, ktorí dnes do školy odprevádzajú svojich vnukov či vnučky. No zároveň sa tešia z toho, že na čele obce a školy stoja schopní mladí ľudia, ktorým záleží na modernizácii našej školy.

Vieme sa podeliť o hračky

Zbierka pre Detský domov v Novej Bani

V čase predvianočnej atmosféry navštívili naše deti spolu s pani učiteľkami Detský domov v Novej Bani, aby potešili malých i veľkých kamarátov, ktorí nemajú také šťastie vyrastať a prežiť bezstarostné detstvo v úplnej rodine. V tomto školskom roku sa žiaci, ale i pedagógovia zapojili do tretej zbierky pod názvom „DDDDD“ (Daruj darček deťom z Detského domova). Okrem hračiek, spoločenských hier a kníh deťom odovzdali i kartón vianočného pečiva, ktoré sponzorsky napiekla mamička žiaka našej školy. Pevne veríme, že sme kamarátom v Detskom domove v Novej Bani urobili veľkú radosť.

Školský rok 2007/2008

Riaditeľom ZŠ s MŠ je od 1. júla 2007 **Mgr. Richard Demian**, zástupkyňa riaditeľa ZŠ je Mgr. Ivana Šustáková a zástupkyňa riaditeľa MŠ je Eva Rybárová.

Triednictvo:

1. ročník: Mgr. Soňa Hudecová
2. ročník: Mgr. Mária Egyűdová
3. ročník: Mgr. Mária Hlavová
4. ročník: Mgr. Karol Ištók
5. ročník: Mgr. Kornélia Kmeťová
6. ročník: Mgr. Janka Strelková
7. ročník: Ing. Miroslava Kupčiová
8. ročník: Mgr. Lucia Tulová
9. ročník: Mgr. Beáta Franková

Beztriedna vyučujúca: Mgr. Katarína Verešová

Výchovný poradca: Mgr. Kornélia Kmeťová

Vyučujúci náboženskej výchovy: vdp. Dušan Berta, Mgr. Monika Hudecová

Asistentka učiteľa: Martina Balážiková

Školský klub detí: Mária Švolíková

K úspešnému vyučovaciemu procesu patrí neustála modernizácia technického vybavenia školy ako i samotných priestorov tried. Bolo zriadené jazykové laboratórium, v ktorom sa vyučuje anglický a nemecký jazyk. V tejto najmodernejšie vybavenej učebni môže pedagóg cez technické zariadenie učebne komunikovať so žiakmi a preverovať vedomosti zaujímavou formou. Škola má tiež kvalitne vybavenú učebňu výpočtovej techniky s viacerými počítačmi, ktoré sú pripojené na internet.

Škola poskytuje širokú škálu možností na športové aktivity žiakov. Máme dve telocvične, posilňovňu, novovybudované viacúčelové ihrisko na plážový volejbal, basketbal, futbal a dva tenisové kurty, ktoré sú sprístupnené priaznivcom tohto športu.

Záujmové krúžky:

Aby naši žiaci zmysluplne využívali svoj voľný čas, aj v tomto školskom roku sa im venujú všetci pedagogický pracovníci v týchto krúžkoch:

Krúžok anglického jazyka - M. Kupčiová
Angličtina trochu inak - J. Strelková
Požiarnický krúžok - M. Együdová
Šikovné ruky - M. Hlavová
Z každého rožka troška - S. Hudecová
Futbalový krúžok I. st. - R. Demian
Futbalový krúžok II. st. - M. Koláček
Cyklo-turisticko-plavecký krúžok - K. Ištók
Volejbalový krúžok - K. Kmeťová
Krúžok výpočtovej techniky - 5.,7. - M. Balážiková
Krúžok výpočtovej techniky - 6.,8.,9.- B. Franková
Matematický krúžok - K. Verešová
Ekologický krúžok - K. Verešová
Novinársky krúžok (školský časopis) - ***L. Tulová***
Nebojme sa SJ - I. Šustáková
Vretienko - K. Verešová
Tenisový krúžok - M. Majer
Stolný tenis - M. Valach

Projekty, ktoré prebiehajú na škole:

- Infovek
- Zdravá škola

Vypracovali sme aj projekty: (neboli schválené)

- T-Mobile pomáha komunite – so zameraním na obnovu detského ihriska MŠ
- Inovácia výchovno-vzdelávacieho procesu vybudovaním špecializovanej odbornej učebne s IKT na rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- V rámci regionálneho operačného programu (ROP) zriaďovateľ Obec Kozárovce predkladá projekt „Zníženie energetickej náročnosti budovy ZŠ s MŠ Kozárovce v spojení s rekonštrukciou kotolne a prechodom na vykurovanie tepelnými čerpadlami“. Tento projekt je momentálne vo fáze vybavovania stavebného povolenia, kompletovania spisov k žiadosti, napr.: štúdia dopadu na životné prostredie, finančná analýza, štúdia uskutočniteľnosti, energetický audit. V rámci tohto projektu by sa malo realizovať zateplenie fasády budovy školy, výmena okien za plastové, zateplenie podlahy a strechy telocvične, prívod a odvod vody a samostatná technológia kaskády tepelných čerpadiel, oprava stropov a podláh, výmena radiátorov a rekonštrukcia všetkých WC.

Náš priateľ José Marti

Žiaci ZŠ s MŠ v Kozárovciach sa zapojili už do tradičnej výtvarnej a literárnej súťaže spojenej so životom veľkého humanistu, spisovateľa a bojovníka José Martiho. Pripravilo ju Veľvyslanectvo Kubánskej republiky v Bratislave v spolupráci so Spoločnosťou priateľov Kuby na Slovensku. Súťaž sa začala decembrom 2007 a skončila v januári 2008. Do súťaže sa zapojili deti z materskej školy a žiaci základnej školy na hodinách výtvarnej výchovy a na výtvarnom krúžku. V spojitosti s dňom narodenia José Martiho sa 26. januára uskutočnila výstava prác žiakov na veľvyslanectve Kubánskej republiky v Bratislave. Autorov výtvarných prác privítal veľvyslanec Kubánskej republiky v Slovenskej republike, Jeho Excelencie pána David Paulovich Escalona s manželkou.

Žiaci víťazných prác boli odmenení diplomom a vecnými cenami. ZŠ s MŠ Kozárovce úspešne reprezentovali deti z materskej školy: zvláštna cena – Simonka Benčatová, 5 rokov a Lívia Hlavová, 5 rokov a žiaci ZŠ: z 1. stupňa: Kristián Benčať – 1. ročník, z 2. stupňa: Nikoleta Kontová – 5. ročník, Zuzana Hegedűsová – 7. ročník, Diana Bottliková a Mariana Valová – 8. ročník, Jana Šustáková a Martina Valachová – 8.ročník.

Víťazne práce budú vystavené na osobitných umeleckých podujatiach organizovaných Veľvyslanectvom Kubánskej republiky .Po prevzatí cien boli prítomní žiaci a učitelia pozvaní na občerstvenie, podávaná bola kubánska kuchyňa kongri (hnedá ryža s fazuľou), pečené mäso a zelenina a chutná narodeninová torta.

Kozárovský jarmok

Trpezlivosťou a správnym vedením sa dá veľa dosiahnuť a podľa tohoto sa riadi i naša pani učiteľka Mgr. Mária Hlavová, ktorá na škole vedie krúžok „Šikovné ruky“. A práve deti v tomto záujmovom útvare s radosťou vyrábali rôzne pozdravy, obrazy, kvietky, stromčeky šťastia i záložky do kníh na tradičný jarmok a svoje práce predávali za ľubovoľné ceny už druhý rok. Do bohatej ponuky upomienkových darčekov svojimi výrobkami prispeli i pani učiteľky. Mnohí rodičia finančne podporili práce našich žiakov.

Materská škola

Materská škola sa nachádza v spoločnej budove so základnou školou, tvorí tak spoločný subjekt ZŠ s MŠ, pozitívom je silná intervencia v oblasti sociálno-emocionálnej pripravenosti dieťaťa na vstup do základnej školy, pretože jednou zo základných jej úloh je príprava dieťaťa na vstup do základnej školy. Predškolskú výchovu môžeme chápať ako výchovu pre život, materská škola je preto pre každé dieťa dôležitá a nezastupiteľná, v tomto období sa vývin uskutočňuje dvoma procesmi – zrením a učením, ktoré sú dané individuálnymi zvláštnosťami. Zmyslom detstva je rast v súlade a jednote zrenia a učenia, pričom základným motívom detstva je uspokojenie práve z tohto stavu a potešenia byť dieťaťom.

Naša materská škola je trojtriedna s celodennou výchovno-vzdelávacou starostlivosťou pre deti od 2,5 - 6 rokov a deti s odloženou povinnou školskou dochádzkou, ktorú zabezpečuje šesť kvalifikovaných učiteliek, vrátane zástupkyne pre MŠ.

1. trieda – „srdiečková“, (2,5 – 4-ročné deti): triedne učiteľky Eva Rybárová a Mária Štefančová

2. trieda – „lienková“, (4 – 5-ročné deti): triedne učiteľky Jana Kováčová a Viera Demianová

3. trieda – „slniečková“, (5 – 6 - ročné deti, deti s OPŠD): triedne učiteľky Daniela Vidanová a Daniela Benčatová

Organizácia dňa v materskej škole je cieľavedome a citlivo premyslená, pracujeme s programom KROK ZA KROKOM, ktorý je zameraný na harmonický rozvoj osobnosti každého dieťaťa, kde na prvom mieste je vždy dieťa. Prostredie tried je usporiadané do centier aktivít, ktoré podnecujú deti k tvorivosti a samostatnosti. Pre deti vytvárame pokojné prostredie s príťažlivými činnosťami, ktoré podporujú zdravie detí, zapojili sme sa do celoslovenského projektu podpory zdravia „ADAMKO HRAVO - ZDRAVO“, pomocou ktorého oboznamujeme deti s 12 zásadami zdravého života.

Deti objavujú svet okolo seba hrou, hra zohráva dôležitú úlohu v ich vývine a preto sa prostredníctvom hrových aktivít snažíme pôsobiť na deti. V materskej škole prežívajú deti dni plné hier, zábavy a objavovania ešte neobjaveného. Hrou sa učia jednoduché pojmy, poznávajú rastliny a zvieratá, rôzne riekanky, rozprávky, učia sa správne rozhodovať a konať.

Všetci si želáme, aby chodili deti do materskej školy s radosťou a prežívali v nej chvíle šťastia a pohody, na každý deň máme pripravené nejedno milé prekvapenie aj v podobe hrových aktivít pre deti, rodičov i starých rodičov, ktoré pravidelne zaraďujeme popri bežnej edukačnej činnosti:

„Deň jablka“ – pod týmto názvom sme usporiadali popoludnie pre deti a ich rodičov, v tento deň sa škôlka zmenila na rozprávkovú záhradu plnú prekvapení s množstvom ovocných dobrôt, súťaží;

„Popoludnie pre starých rodičov“ – v tento krásny deň sa deti poďakovali básňami, piesňami, tancom a malým darčekom aj svojim starým rodičom, za ich lásku a starostlivosť;

„Šarkaniáda“ –deti spolu s pani učiteľkami zhotovili krásneho šarkana s tým najdlhším chvostom, ktorý nám počas jesenných dní zdobil priestory materskej školy;

„Najkrajší strašiak“ – súťaž o najkrajšieho strašiaka vyrobeného doma v rodine, rodičia zhotovili strašiakov, ktorí nám zdobili šatňu, každý strašiak bol odmenený;

„Spiaca škôlka“ – ďalší deň plný zábavy, deň prežitý v MŠ – v pyžame a so svojou obľúbenou hračkou z domu, s množstvom nočných prekvapení;

„Mikuláš“ – nezabudnuteľný deň v materskej škole, Mikuláš sa priviezol na koči s množstvom darčekov, detské očká boli plné očakávania a radosti;

„Zimné aktivity“ – Nový rok nám nepriniesol snehovú nádielku, preto sa nám nepodarilo uskutočniť pripravované zimné aktivity.

O aktivitách, o našej práci informujeme rodičov aj v našom školskom časopise „DROBČEK“. Pre deti zabezpečujeme bábkové divadlá hrané hercami, ale aj pani učiteľkami; zapájame sa do výtvarných súťaží, ktorých výsledky nás vždy milo prekvapia i ostatných aktivít v rámci Tekovského regiónu. Počas roka deti navštevujú folklórny krúžok „Vretienko“, oboznamovanie s anglickým jazykom, pre deti zabezpečujeme odborné logopedické i pedagogicko-psychologické poradenstvo.

Život v našej materskej škole je pestrý a veľmi bohatý na spoločné aktivity s rodičmi, vážime si, že naši rodičia sú ochotní pomáhať pri organizovaní spoločných aktivít. V priebehu celého roka sa v našej materskej škole tvorí, maľuje, upravuje prostredie, pripravujeme výstavky, kultúrne popoludnia. Oceniť treba aj učiteľky materskej školy, ktoré majú množstvo nápadov a pripravujú prekvapenia pre deti aj vo svojom voľnom čase. Ale predovšetkým sa usilujeme, aby rodičia, ktorí nám zverujú svoje deti prichádzali a aj odchádzali s pocitom spokojnosti a istoty a mohli sa riadiť citátom:

„Dobrá pani učiteľka je pre rodiča šťastím a pre dieťa pokladom.“

Eva Rybárová,
zástupkyňa pre MŠ

Zápis do 1. ročníka

Zápis do školy je veľmi významný okamih v živote malého človiečika, a preto je veľmi dôležité, aby ho prežil v pohode, bez strachu a stresu. My – v ZŠ s MŠ v Kozárovciach – sme sa o to usilovali a myslíme si, že sa nám to podarilo. No skôr, ako nadišiel deň samotného zápisu, celá trieda „predškolákov“ spolu s pani učiteľkou navštívili svojich starších kamarátov v prvom ročníku. A tí sa veru nedali zahanbiť. Pekne čítali, písali, počítali i spievali. Mgr. Soňa Hudecová, učiteľka 1. ročníka sa zas prostredníctvom hravých otázok zoznámila s budúcimi prvákmi, aj s úrovňou ich vedomostí. A ako to bolo pri zápise s budúcimi školákmi 6. februára 2008? Skúška ich zrelosti, schopností a zručností, z ktorej mali poniektorí strach, prestala byť skúškou a začala byť hrou, lebo tým ustráchanejším deťom pomáhali lesné zvieratká. Deti s nimi komunikovali bezprostredne a bez zábran, posilnené istotou známych detí i pani učiteliek. Ich šťastný smiech, úprimné odpovede a reakcie vyvolávali na tvárach dospelých úsmev. Nejeden rodič bol prekvapený nad školským výkonom svojej ratolesti. Deti si za svoje úsilie odnášali darčeky, ktoré pre ne zhotovili druháci a ôsmačky, ako i pani učiteľky. Pri odchode z triedy ešte dostali sladkú odmenu i Pamätný list.

Zápis v tejto príjemnej atmosfére ubehol ako voda a deti odchádzali s pocitom, že škola je vlastne jedna veľká hra. Prajeme budúcim prváčikom, aby pekné spomienky na zápis do 1. ročníka zostali v ich srdiečkach ešte dlho.

Fašiangy s Matičiarom

„Otvárajte brány, uličnie šránky, ideme s hajnálom, veď sa fašangy“.

Touto piesňou sa začínal fašiangový sprievod na vyvrcholenie fašiangov. V nedeľu, 3. februára, sa členovia MSS Matičiar zišli, aby sprievodom po dedine a fašiangovými piesňami pripomenuli najmä tým mladším, ako sa žilo a aké zvyky pretrvávali v čase fašiangovom. Od miestneho hostinca sa sprievod pohol smerom na Brôdok a potom po hlavnej ulici smerom do Motorestu Stop, kde malo byť vyvrcholenie fašiangových slávností. Členovia sprievodu fašiangovými piesňami dávali obyvateľom na známosť, že sa niečo v dedine deje. Niektorí to zobrali na vedomie a spolu s fašiangovníkmi prežívali fašiangový čas veselo. Za to, že im fašangovníci zaspievali, vytancovali ich, za to ich počastovali tradičnými fašiangovými dobrotami, ktoré bolo i nebolo treba hrýzť. Ako sprievod pokračoval, tak sa k nemu pridávali ďalší a ďalší, či to už boli zvedavci, ale bola to napríklad i celá rodina. Otec so svojimi deťmi sa zamaskovali a pridali sa do pestrého sprievodu. Mamička ich starostlivo zabezpečovala a sledovala z chodníka. A že boli dobre zamaskovaní, to sa potvrdilo, keď rodičia nepoznali svojho syna, keď sa sprievod pristavil pred ich domom a zobral ich do tanca. To bola pekná príhoda počas sprievodu. Ale bolo ich viac. Napríklad aj to, že niektorí ľudia sa dopredu tešia, že fašiangový sprievod sa pri nich zastaví, zaspieva im a roztancuje. To je cieľom tejto tradície, aby tento zvyk prežívali všetci naši obyvatelia, aby sa zapojili aktívne.

Medzitým sa sprievod dostal až po závory na železničnej stanici. Ďalej ísť nemohol, pretože boli zatvorené a zamestnanci stanice chceli počastovať fašangovníkov. Pred Stopom už čakal jeho majiteľ Vincko Pivarči a vítal sprievod tradične dobrým vínkom a pálenkou. Za rezkých piesní vošli fašangovníci do Stopu, kde ich čakalo množstvo tých, čo sa chceli zabaviť. A bolo pri čom. Jedna pieseň striedala druhú, do tanca hrala netradičná ľudová muzika a mohli sa vytancovať aj pri ľudových piesňach, ktoré vylúdila moderná technika. Všetci sa občerstvovali dobrým kozárovským vínkom a tradičným príležitostným jedlom až do večerných hodín, kedy už bolo potrebné zábavu ukončiť a ukončiť tradične, pochovaním basy. Po tomto akte sa účastníci fašiangov pomaly začali rozchádzať. Všetci účastníci sa zhodli na jednom, prežili sme pekný deň, dobre že sme sa tých fašiangov zúčastnili. Prídeme aj o rok.

„Nemôžme ťa basa za hriechy šanuvat,
keď ťa budú v pekle, keď ťa budú v pekle, čerti oblizuvat.
Už tú starú basu neská pochováme,
šak si na jar mladú basu objenáme
a po Velkej noci, zídeme sa šeci v Stope na dva deci.“

Igor Benčať

Do tretice Ferko Urbánek

(Dokončenie z 1. str.)

súťaži v Turčianskom Svätom Martine. A my teraz, aby sme ten polkruh uzavreli, rozhodli sme sa opäť pre jeho hru. Dej sa odohráva v 20-tych rokoch minulého storočia. Hra si vyžiadala dramatické prepracovanie, ktorému som sa venoval so zvolením Slovenskej národnej knižnice v Martine, celý rok. Dovolil som si text prepracovať, spojiť s piesňami a hudbou. Dej nie je osadený celkom do kozárovského prostredia, i keď sú tu určité prvky - mená, názvy rolí, pasienok a hory, ktoré budú domácim divákom čosi pripomínať.

*** Kedy hru uvidia diváci?**

- Skúšame už skoro dva mesiace, zatiaľ v základnej škole, pretože v Dome kultúry sa nekúri. Už sme však nedočkaví, kedy si to začneme skúšať v Dome kultúry. Je tam už postavená scéna, veľmi jednoduchá, všetko z vlastných zdrojov, lebo začíname naozaj od nuly. Sú to tri panely - dedina, hora, cintorín, kde sa odohráva celý dej. Počítame, že premiéra by mala byť koncom apríla, prípadne prvý májový týždeň. Ešte však musíme veľa skúšať. Ale chuť zvládnuť to, máme.

Monika Nemčeková

• Mária Furdová a Renata Majerová na divadelenj skúške.

Zhodnotili úspešný rok

Folklórna skupina Konopa a mužská spevácka skupina Matičiar sa stretli v Motoreste STOP. Vedúca FS Konopa Mária Orovnická zhodnotila celoročnú činnosť skupiny za minulý rok, v ktorom vystúpili 26 krát. Čiže priemerne jedno vystúpenie každé dva týždne. Boli to rôzne účinkovania na domácej pôde, folklórnych festivaloch, ale aj v zahraničí i v Slovenskej televízii. Následne sa prítomným prihovoril vedúci mužskej speváckej skupiny Matičiar Ing. Igor Benčať, ktorý hodnotil účinkovanie nielen speváckej skupiny, ale celkovú reprezentáciu Kozároviec našimi aktivitami z pohľadu predsedu kultúrnej komisie pri OcÚ Kozárovce. Ďalej sa hovorilo o podujatiach, ktoré nás čakajú v tomto roku. Nie je ich menej ako vlani a určite vás budeme podrobnejšie informovať o našich vystúpeniach, ktoré sa snažíme zdokumentovať aj fotografiami. Čas pri družnej debate a najmä krásnych pesničkách ubiehal ako voda v neďalekom Hrone za cestou. O zábavu sme sa postarali všetci, ale najmä Peter Beniačik sprievodom na harmonike, Ján Krajči hrou na saxofóne, Roman Šmatlík hrou na trúbke, Ing. Igor Benčať hrou na ozembuchu a mrmloša obsluhoval Pavel Šmatlík.

J. Švolík st.

Zo sporáka starej mamy

Krumplovie šišky

Suroviny: *60 dkg hladkej múky, 40 dkg varených krumplí, 1 vajce, 5 dkg droždia (kvasníc), čierne korenie, soľ, mlieko*

Postup: *Múku, soľ, vajce, korenie, uvarené na jemno nastrúhané krumple + kvások spolu zmiesime na tvrdšie cesto. Necháme vykysnúť, rozvaľkáme, vykrajujeme šišky a vyprážame na oleji.*

Orechovie rožky zo senutín mliekon

Suroviny: *35 dkg hladkej múky, 1 smetol, 6 lyžíc senutího mlieka*

Postup: *Večer zamiesime cesto a ráno robíme. Plníme orechovou plnkou a tvarujeme malé rožky. Pečieme vo vyhriatej rúre.*

Dobrú chuť!

Vojnové príhody z Kozároviec

Počas 2. svetovej vojny v Kozárovciach, tak ako aj na celom Slovensku, bolo veľa bojaschopných mužov doma. Na východný front išli len základné ročníky, ostatných prezident Tiso nedovolil dať. Napríklad v Maďarsku išli všetci od 18 do 59 rokov. Keď porovnáme 1. a 2. svetovú vojnu, v prvej svetovej padlo na fronte 44 vojakov Kozárovčanov a za druhej 6 vojakov. Keď vypuklo povstanie v Banskej Bystrici, na povstaleckom území na strednom Slovensku začiatkom septembra 1944, povstalci vyhlásili všeobecnú mobilizáciu. Povinne tam išlo viac mužov z Kozároviec a len dvaja dobrovoľníci. Vojnové hrôzy sme v našej obci zažili dosť, pretože sme boli tri mesiace frontovým územím. V októbri 1944 prišli nemeckí vojaci do Kozároviec a ubytovali sa v škole. Ich veliteľ zašiel na notársky úrad (dnes obecný) a dal si predvolať miestneho richtára Gašpara Ižolda. V tom čase richtár (vládny komisár) nebol každý deň na úrade, nebolo to jeho zamestnanie, ale čestná funkcia. Mal tabuľu na dome a každý miestny alebo cezpoľný občan sa mohol na neho kedykoľvek obrátiť. Len v závažných veciach jednal na úrade spolu s notárom. Nemecký veliteľ predložil pred richtára prehlásenie, v ktorom sa on ako richtár (Nemci ho oslovovali starosta) zaväzuje ako čelný predstaviteľ obce v prítomnosti notára Gustáva Kontru, že bude sledovať situáciu a bude zodpovedný, aby nedošlo zo strany miestnych občanov k nejakej diverzii voči nemeckej armáde. V prípade, že on o tom bude vedieť a nenahlási to, bude patrične potrestaný. Vtedy išlo o život a nedalo sa vyberať, musel to richtár podpísať. Nemci umiestnili za dedinou vysielačku, kde mali svojho pozorovateľa v bunkri a ten podával hlásenia veliteľovi do školy. Tým smerom boli natiahnuté drôty, ktoré slabo zasypali zemou. Niekto tieto drôty presekol. Dvaja nemeckí vojaci prišli za richtárom a chceli meno muža, ktorý to urobil. Ak neprezradí meno zastrelia jeho, aj celú rodinu. Richtár tvrdil, že to nebol Kozárovčan, ale nejaký cezpoľný. Pýtali sa ho, či nie je niekto podozrivý, nejaký partizán, ale richtár tvrdil, že partizáni u nás nie sú. Nemcov sa podarilo upokojiť a povedali, že v budúcnosti to tolerovať nebudú. Nemeckí vojaci potom zaviedli stanné právo a kontrolovali na hlavnej ceste, na vstupných miestach za dedinou ľudí, ktorí prichádzali a odchádzali. Každý sa musel hlásiť u richtára, ktorý mu mal dať potvrdenie tohto znenia: „Mne osobne známy (ten a ten), pohybuje sa odtiaľ-potiaľ, pečiatka a podpis.“ Stalo sa, že prišli „Bančania“ z Brehov na múku a richtár im tú múku dal aj s tým potvrdením, hoci ich videl po prvýkrát v živote. Riskoval život v prípade, že by niečo podozrivé prenášali. To najhoršie však ešte len prišlo, keď sa priblížil front. Nemci stačili do príchodu sovietskej armády povyhadzovať mosty na Hrone, aby spomalili postup sovietov. Dňa 20. decembra 1944 prišla Sovietska armáda (Kravčenkoví tankisti) do Levíc, ktoré boli vtedy pod Maďarskom a na druhý deň do Tlmáč. Nemohli však prejsť cez Hron, lebo most bol vyhodený. Sovieti postupovali aj cez štiavnické pohorie a zastali na Krivíne, na Rybnickej skale, kde prišli 24. decembra 1944 a zaujali bojové postavenie s guľometmiZ, protitankovými delami a mínometmi na sever od rybnického kostola, odtiaľ mierili na Kozárovce, ktoré mali ako na dlani. Oni boli na skale, my v doline. V januári 1945 prišli do Rybníka od Čajkova vojská 53. armády generálporučíka Managorova a Plijevovci ako špeciálna jednotka. Život cez frontu bol v Kozárovciach veľmi ťažký, chodiť po uliciach bolo životu nebezpečné. Nechodilo sa 3 mesiace do obchodu a do kostola len poza humna, popri plotoch. Pán kaplán Pavol Drgoňa bol salezián a býval v beňadikckom kláštore a do Kozároviec chodil v noci na bicykli pochovávať mŕtvych. Kozárovce mali šťastie, že fronta bola cez zimu a ľudia stačili zobrať úrodu, urobiť zásoby potravín, zomlieť múku, zabiť prasa. Chleba sa piekol vo večerných hodinách a za tmy sa kŕmila hydina a lichva. Kravy sa dojili tiež za tmy, lebo v noci streľba utíchla. Ľudia sa počas streľby ukrývali v pivniciach alebo v bunkroch na dvore. V oknách mali nakladenú tehlu a nechaný len malý otvor pre svetlo, ktorý sa cez streľbu zakrývali foršňou. Napriek tomu v priebehu 3 mesiacov zabili ruské strely 13. Kozárovčanov. Nemci vedeli, že pôjde do tuhého a tak sa rozhodli, že začiatkom marca 1945 celú obec Kozárovce evakuujú. Nemali sme sa prakticky kde vysťahovať: veľká obec (1870 obyvateľov) s veľkým chotárom, na okolí nebolo blízkej obce, ktorá by nás prijala. Okrem ľudí a osobných vecí, bolo treba vziať potraviny, dobytok a krmu preň. Tomu sa rozhodol zabrániť richtár. Dohodol sa s nemeckým lekárom, ktorý bol Rakúšan a ten vystavil doklad, že jedno dieťa má záškrt. Nakoľko táto choroba bola nákazlivá, vyhlásila sa karanténa a dalo sa to využiť, aj keď to nebola pravda, aby sme nemuseli evakuovať. Richtár Gašpar Ižold vycestoval spolu s kaplánom Drgoňom smerom na Zlaté Moravce do Lužianok na rušni nákladného vlaku, z Lužianok do Bratislavy osobným vlakom (vlaky od Zvolena nepremávali, lebo trate boli vyhodené) za Alexandrom Machom so žiadosťou, na základe ktorej potom nemecký generál Bieber od evakuácii nariadenej 3. marca 1945 upustil. Koncom marca sa pohol front na Hrone. Hron odmrzol a pomocou pontónov, ktoré urobili ruskí ženisti, prepravili ľahšiu bojovú techniku. Sovieti postupovali dvoma smermi. Tanky prešli cez most v Kalnej do rána 25.marca 1945 (bolo to presne na kvetnú nedeľu) vojská 2. ukrajinského frontu zahájili jarnú ofenzívu smerom na Nitru, Trnavu a Bratislavu. Strieľalo sa celú noc, ľudia sa ukrývali v pivniciach. Rusi sa v nočných hodinách dostali cez Hron a Nemci útočili. Keď sa Rusi dostali na breh, Nemci sa dali na ústup a opustili našu obec aj s autami aj s delami išli smerom na Zlaté Moravce. Streľba utíchla a ozývalo sa: „Hurá, hurá.“ A bolo počuť, že prišli Rusi. Ráno sa ľudia išli pozrieť na prichádzajúcich ruských vojakov. Mali autá, delá a dokonca aj kuchyňu s komínom. Boli tam aj vojačky (bárišne). Rusi hrali na „garmoške“ (harmonike) a potom oslavovali víťazstvo, poriadne si vypili. 3. mája sovietska armáda ukrajinského frontu rozdrvila posledné nemecké jednotky na území Slovenska v Bielych Karpatoch a v Javorníkoch. Tým sa skončila na Slovensku 2. svetová vojna.

Elena Krištofová, Peter Ižold

Z kroniky obce

Dejiny kostola

Tento rok oslávime 80 rokov od vysvätenia prestavaného kostola sv. Filipa a Jakuba. Imrich Závodský v úvode prvej kroniky našej obce venoval histórii kostola sedem rukou písaných strán: „Kde sa Horný a Dolný koniec zbiehajú, vedľa potoka, na malom námestí je kostol sv. Filipa a Jakuba. K dejinám kostola musím pripomenúť i faru, ktorá sa nachádza na rohu spomenutých dvoch ulíc, oproti kostolu. Už v roku 1393 sa spomína murovaná kaplnka ku cti sv. Kozmu a Damiana. Kozárovce boli vždy okrem niekoľkoročného prerušenia ako filiálka fary svätobeňadickej. Na žiadosť Kozárovčanov svätobeňadický opát Henrik povolil, aby v Kozárovciach bol duchovný, avšak, aby polovicu svojho dôchodku prepustil svätobeňadickému farárovi. Stalo sa to, keď v Beňadiku bol farár Döme a v Kozárovciach bol duchovný Ján s titulom „vicanus“. Táto zmluva však netrvala dlho, pre nedorozumenie medzi farárom a vikárom. Keď však kapitula prevzala majetok opátstva, Kozárovce boli pridelené ku fare svätobeňadickej.

V 17. storočí Kozárovčania znovu žiadali samostatnú faru a ich žiadosti bolo aj vyhovené. Od roku 1647 bol kozárovským farárom Ján Krispíni. Od roku 1650 svätobeňadický farár Pavel Herman bol v Kozárovciach administrátorom. Roku 1663 Laurinc Husár, farár z Nemiec, prišiel do Kozároviec a za tri roky spravoval tunajšiu faru z beňadického kláštora, kde býval ako konventualista. Od roku 1673 Juraj Lölköš, od roku 1706 Michal Bublovič a od roku a1721 Ján Novák, boli farári kozárovskí. Potom znovu boli Kozárovce pripojené ku fare svätobeňadickej. Základom kozárovského kostola bola už spomínaná kaplnka z roku 1393. Táto bola murovaná a zasvätená sv. Kozmovi a Damianovi. Kde je teraz hasičský domček bola zvonica. Že kedy bol postavený kostol, ktorý už bol zasvätený sv. Filipovi a Jakubovi a v roku 1728 zbúraný, sa nevie. Určite vieme, že v júli roku 1728 za farára Jána Nováka a starostu Andreja Krajčiho, začali stavať kostol nový od základov z dobrovoľných milodarov za podpory kapituly. Biskup Andrej Hűtössy daroval 100 zlatých na dychovú hudbu, avšak Farár Ján Novák ich použil na stavbu kostola. Už v roku 1727 Juraj Hyboš daroval na organ 100 zlatých, ktorý bol zakúpený od Martina Zarkovského z Kremnice. Vežu vlastným nákladom dal postaviť farár Ján Novák. Vymurovaný kostol i s vežou, avšak bez sanktuária bol v roku 1729 posvätený. Že kedy bolo sanktuárium pristavané, tiež nevieme. V roku 1916 zrekvírovala vláda tri zvony na liatie kanónov.

V roku 1927 bol kostol znovu prestavaný. Sanktuárium a veža ostala a vystavali loď novú, tak širokú, ako bola stará loď dlhá a sanktuárium. Rozmery nového kostola sú: dĺžka 32 m, šírka 1430 m, a výška 7,50 m. Na povrchu základu za hlavným oltárom v cínovej krabici je zakladajúca listina. Prestavba kostola bola prevedená z cirkevnej dane a z dobrovoľných milodarov, za farára Mateja Bučeka a starostu Michala Mráza. Stavbu previedla firma Štefek a Engliš z Prievidze a oltáre Firma Štefek zo Štiavnice. Pripomínam, že farár Buček zaopatril dva zvony a inventár kostola zväčšil z milodarov kostola. Organ bol zakúpený v roku 1931 z cirkevnej dane, z dobrovoľných milodarov a za podpory Úverného družstva pričinením Belu Fajtu. Organ postavila firma Mercer z Kutnej Hory. V roku 1931 bola zavedená elektrina do kostola. Základ hlavného oltára je z červeného kameňa zo Starých viníc. Kamenársku prácu previedol Karol Nemček a Gašpar Švolík. K dejinám kostola ešte pripomínam, že kostol bol za tureckého vpádu múrom ohradený. Ešte v roku 1927 bolo vidieť pozostatky ohrady od potoka. Okolo ohrady bola priekopa napustená vodou z potoka. Brána do ohrady bola v miestach, kde je teraz kríž pred kostolom. Za ohradou okolo kostola bol i cintorín. Kostol v tom čase bol bez veže. Ohrada a cintorín boli zrušené 1727.“ K tomuto textu Imricha Závodského treba poznamenať, že Kozárovce sa stali v roku 1075 majetkom opátstva vo Svätom Beňadiku (dnešnom Hronskom Beňadiku). Preto dedina patrila pod jeho cirkevnú správu. Nándor Irta Knauz, ktorý v roku 1890 vydal prvú monografiu o opátstve a kláštore vo Svätom Beňadiku, napísal, že v Kozárovciach bola kaplnka už odpradávna. N. I. Knauz píše o roku 1393 podrobnejšie. Uvádza tu informáciu, že svätobeňadický farár ku kaplnke daroval pozemky. Svätobeňadický farár mal však dostať časť príjmov z ofery, z poplatku za krst a závety, časť darovaných sviečok a pod. O rok však Döme obvinil Jána z neplnenia odvodov pred ostrihomským arcibiskupom Baltazárom. Ján tvrdil to isté o Dömem. Keď Imrich Závodský písal o tom, že Kozárovce boli samostatnou farnosťou dovtedy, kým majetky svätobeňadického opátstva neprebrala ostrihomská kapitula, mal na mysli rok 1562. Vtedy totiž uhorský kráľ a zároveň rímsky cisár Maximilián II. Habsburský (1564-1576) daroval opátstvo ostrihomskému arcibiskupstvu. O tom, že Kozárovce boli samostatnou farnosťou ešte na začiatku 16. storočia, svedčí dokument zo Súkromného archívu Bratislavskej kapituly. Datovaný je do roku 1516 a Kozárovce (*Kowachy*) sa tu uvádzajú ako samostatná farnosť hneď za Hronským Beňadikom (*Zenth Benedek*). N. I. Knauz vo svojej knihe tvrdil, že v období prítomnosti Turkov bol kostol spravovaný z kláštora. Imrich Závodský pri popise kaplnky z roku 1393 uvádza, že zvonica bola v miestach vtedajšieho hasičského domčeka. Tento bol blízko dnešnej lurdskej jaskyne. **Peter Ivanič**

Viničné artikuly
(Niečo o viniciach a viničných pravidlách)

Pestovanie viniča a výroba vína v uplynulých stáročiach boli významnou súčasťou poľnohospodárskej výroby i na území našej vlasti. Aj v tejto oblasti prebiehal sústavný vývoj. Menili sa vlastnícke vzťahy, pracovné podmienky, spôsob obrábania pôdy a úroveň spracovania produktov. Striedali sa obdobia rozvoja a obdobia úpadku. Okupácia nášho územia Turkami, stavovské povstania a morové epidémie v druhej polovici 17. storočia a začiatku 18. storočia zapríčinili hlbokú krízu aj v poľnohospodárstve. Tieto ťažké údery postihli aj našu obec a jej obyvateľov.

Po prvých rokoch 18. storočia nastáva etapa pokojného vývinu vo všetkých oblastiach spoločnosti. Prejavilo sa to aj v obnove zruinovaného vinohradníctva. V roku 1714 štatistiky vykazujú výmeru viníc v obci Kozárovce 92 kopáčov, v roku 1946 302 kopáčov, v roku 1800 294 kopáčov. (Výmera jedného kopáča bola plocha, ktorú mal jeden robotník pokopať za deň od východu do západu slnka. V našej oblasti sa 1 kopáč = 94 štvorcových siah - 3,3 ára.)

V 19. storočí sa v katastri obce Kozárovce uskutočnila Komasácia. Po jej ukončení komisia *„Berného okresu Prešporského“* zatrieďovala jednotlivé druhy pôdy podľa kvality do tried. Podľa protokolu boli vinice zadelené takto:

Vinice sa delia na jedinú triedu.

1. Vinice tejto triedy ležia na vrchu ku poludniu a rodia biele kyslé víno.

2. Grunt viníc týchto je málo pieskovaný a štrkovitý s lepkavou hlinou zmiešaný.

Rodí sa len málo vína - v dobrých rokoch medzitým aj dobré vínko býva. Sem prislúcha hon Ostrovica Nr. 7053. Za vzornú pôdu sa vzal vinohrad pod top. čís. 2770 v hone Ostrovica 70, Kabát Andrej.

Hon Pustá hora bol zatriedený medzi Pasienkami triedy druhej. Táto záleží zo samých kamenistých vrchov, jarkov a borových kríčkov. Grunt jej je suchý štrkom s veľkými skalami zmiešaný a dáva riedku a sladkú kŕmu, leží v honoch Pustá hora Nr. 14, Slance Nr. 27 atď.

Protokol podpísali v Kozárovciach dňa 15. apríla 1868 všetci členovia komisie v zložení: Dosztál Alajos - išpán, Mráz Matej – richtár, Germány Ignácz – riaditeľ bernej obce, 7 výborníkov.

Z katastrálneho výkazu z roku 1876 sa dozvedáme, že v tomto roku boli na Pustej hore vinice len v nepatrnej výmere 2 holdy 100 štvorcových siah, kým v oblasti Korlát (Staré vinice) bolo 13 holdov a 1400 štvorcových siah. V tomto roku sa teda v Kozárovciach eviduje spolu 15 katastrálnych holdov a 15 štvorcových siah t.j. 9,17 ha vinohradov.

Vinohradníctvo v stredoveku vo vhodných pestovateľských oblastiach zaznamenávalo všestranný rozvoj. Vznikali nové vzťahy a požiadavky na právnu a fyzickú ochranu vinohradníctva. Na zabezpečenie práv a povinností sa organizovali rôzne združenia podľa vzoru remeselníkov a samostatných cechov. V 18. storočí nastáva rozmach viničného práva, tvoria sa viničné samosprávne orgány, v ktorých sa volia viničné úrady, viniční majstri a prísažní. Činnosť týchto spolkov sa riadila podľa štatútov tzv. viničných artikulí či viničných poriadkov.

Z Tekovskej župy sa takéto štatúty zachovali v Štátnom oblastnom archíve v Ivánke pri Nitre z obcí Rohožnica 1767, Machulince 1882, Keresztúr 1884, Veľké a Malé Lovce (najkrajšie a najlepšie), Kozárovce 1874 a spomínajú sa ešte obce Hostie, Kňažice a Nový Tekov.

Viničné artikuly tzv. *„Viničné pravidlá“* obce Kozárovce boli prijaté 1. júla 1874. V ich úvode sa hovorí, že *„občanstvo osadi Kozárovce tieto pravidlá vihotovilo a do života vjesť uridzuje, aby sa všeobecná bezpečnosť viničného imaňja docjeliť mohla.“*

Samotný obsah pravidiel je zhrnutý do dvanástich článkov. Obsah článkov uvádzame skrátený a gramaticky upravený.

I. Prístup do vinice v nedeľu a vo sviatok len popoludní, v týchto dňoch zákaz práce a oberanie obmedzeného množstva ovocia.

II. Chodenie pešo a s vozom po chodníkoch, cestách a prielohoch, osobitná úprava v časoch oberačiek.

III. Zákaz rezania prútov a ochrana bujtášov (nové korenie).

IV. Zákaz pasenia dobytka aj na vlastnom.

V. Pasenie dobytka po oberačkách vo svojej vinici lon v presne stanovený čas.

VI. Trvalý zákaz pasenia „drobného dobytka“ (ovce, kozy) vo viniciach.

VII. Nakladanie vína a sena na vozy, prechod cez prielohy za osobitných podmienok.

VIII. Riešenie stavu, keď stromy presahujú nad susedovu vinicu, dodržiavanie podmienok pri výsadbe ovocných stromov.

IX. Osobitné úpravy pre vstup do viníc v období od dozrievania hrozna až do ukončenia oberačiek. Kontroly členmi viničného úradu, postih za priestupky.

X. Osobitné úpravy pre viničného hájnika, postih za porušenie stanovených príkazov.

XI. Zákaz poľovania vo vinici bez akejkoľvek výnimky.

XII. Voľba viničného hájnika z radov občanov členmi viničného úradu. Povinnosti viničného úradu ako dozorného orgánu pri riešení priestupkov pohovorom, alebo ocenením spôsobenej škody. Vzťah medzi viničným úradom a občianskym predstavenstvom ako orgánom výkonnej moci.

Ďalšou súčasťou viničných pravidiel je *„Menoslov uríďeních viničních pokút.“*

Zoznam má dvadsať bodov, v ktorých sú vymenované konkrétne priestupky a výška pokút, v rozsahu od 0,20 až do 12 Zl. Napr. za kradnutie týk pokuta 12 Zl., za ukradnutý viničný koreň 6 Zl., za ukradnutý strapec hrozna 1 Zl. a pod.

V poslednej časti sa uvádza, že uvedené viničné pravidlá boli vyhotovené na žiadosť všetkých občanov a to zaväzuje každého občana ich aj dodržiavať. V závere sa pravidlá predkladajú na potvrdenie *„Slávnej Stoličnej Vrchnosti“* a potom sa nariaďuje vyhlásením predložiť ich všetkým obyvateľom.

V Kozárovciach, 1. júla 1874

Podpísaní: Krajči Filip vinič. Richtár, Hudec Jozef richtár, 2 prísažní, Valentovič Jozef farár, 3 občania prítomní, Petivoký Ján správca školy, Thuranszký Ferdinand, 2 výborníci, obvod. notár, zapisovateľ, 7 ďalších podpisov.

Pečať obce Kozárovce

Tieto pravidlá boli schválené okresným súdom pod. č. 3523 dňa 5. 9. 1874.

Potvrdené 14. sept. 1874 v zastúpení okr. Slúžneho sudcu podpísal Schonn Ferencz pomocný sudca.

Dňa 21. septembra 1874 na verejnom zhromaždení občania obce Kozárovce tieto Viničné pravidlá odsúhlasili.

Podpísaní: Hudec Jozef richtár, 2 prísažní, 1 boženík, 4 výborníci, 20 ďalších občanov, Thuranský Ferdinand obvod. notár, zapisovateľ.

Od polovice 19. storočia sa produkcia vinohradníctva síce zvyšovala, ale v tejto etape zasiahli vinohradníctvo viaceré pohromy. V roku 1860 veľké škody narobili neobvyklé mrazy a začali sa šíriť viničné choroby a škodcovia zavlečení do Európy zo zámoria. V posledných dvoch desaťročiach 19. storočia viničovú pohromu zapríčinila fyloxéra. (V Tekovskej župe okolo r. 1888). Po jej zásahu sa mnohé vinice vyklčovali a miesto nich pôda zarástla trávou na pastviská tzv. pustáky, alebo sa zaorali a obsiali inými plodinami. Nebolo tomu inak ani v našej obci a tak s úpadkom vinohradníctva stratili význam viničné pravidlá. Nová etapa obnovovania viníc začala sa začiatkom 20. storočia a v niektorých oblastiach až po prvej svetovej vojne, ale to je už o inom.

GŠ

Na zabíjačkách bývalo veselo

Mäsiari vtipkovali, ale najväčšia zábava bola večer. Chodilo sa do domu s „pánami“. Tak sa volali mládenci preoblečení za ženy, alebo cigánky. Vystrájali humorné kúsky, spievali a tancovali s gazdinou. Za to dostávali najesť, vypiť, aj nejakú výslužku domov. U nás bola najznámejšia dvojica humoristov Jano a Mišo. Keď mala byť zabíjačka u tetky Držgrošky (takú prezývku dostala pre svoju lakomosť), nikto jej nechcel ísť robiť mäsiara. Naostatok predsa len nahovorila uja Fera. Tento tetke narobil jaterníc, klobás, zabíjačkovej kaše za koryto, vyškvaril masť a nasolil slaninu i šunku na údenie. Keď sa zberal domov, tetka mu sala výslužku tri malé jaternice a do dlane vtisla pár korún so slovami: „To ti bude na cigarety, Ferku, vieš?“ Fero pozrel sklamane do dlane, zaťal zuby a pobral sa domov. Cestou snoval pomstu. Zastavil sa v krčme. Vedel, že tam najskôr nájde Jana a Miša. Vzal si pohár piva od krčmára a prisadol k mládencom.

„Čo mládenci, popíjate, popíjate?“ – opýtal sa so širokým úsmevom. „Ja vám poradím, kde sa aj poriadne najete. Treba ísť k tetke Držgroške. Bol som jej brava zabíjať. Na stôl už chystala pečené jaternice pre kmotrovcov. Pečené klobásy schovala do rúry. Na kredenci za misou s pagáčikmi je ukrytá slivovica. Nezabudnite jej urobiť poriadnu škodu. Mňa veľmi lacno vyplatila.“ Mládencom nebolo treba hovoriť dvakrát. Utekali domov. Poobliekali si široké sukne po starej materi, staré kacabajky. Tváre si natreli sadzami a nos nafarbili na červeno. Na hlavu si jeden dal ufúľaný čepiec a druhý červenú šatku. Takto ustrojení kráčali ho Hornom konci. Vo dverách u tetky Držgrošky hneď začali spievať. Jano vzal tetku do tanca a Mišo udieral varechou na pokrievku z hrnca, aby nevyšli z rytmu. Keď tetku Jano popustil, vzal ju do tanca Mišo. Tetke už od námahy dych dochádzal. Tlak jej od zlosti vyskočil aspoň na stodvadsať. Vtedy Jano zahlásil: „Mišo, už dosť, nech nám tetka dušu nevypustia. Pozri, ako nás čakali! Na stole už máme nachystané jaternice. Joj, tetka, toľko ich ani nemuselo byť!“ Pustili sa do jedenia, aj bez núkania. Tetke od závisti dobre oči nevyliezli z očných jamôk. „Nuž, či som to ja vám nachystala, vy darmožráči? Ja som vás nevolala. Akože ste sa dozvedeli, že mám zabíjačku?“ – vychrlila zo seba zadychčaná tetka. Jano jej na to: „Tetka, prasa kvičalo. Počuli sme, nuž sme prišli.“ Kopol popod stôl Miša do nohy a žmurkol na neho, aby podal fľašu z kredenca. On vstal a tetke ruky hladkajúc vravel: „Tetka, veď vy ste taká štedrá! Vám keby Pán Boh ruky nedržal, vy by ste všetko rozdali. My vám za to pripijeme na zdravie.“ Naliali si slivovice a prevracali do seba poháre jeden za druhým. Tetku už celú triaslo od zlosti. „Ani sme nevedeli,“ - vraví Miško „že ste nám aj klobásy napiekli, iba ste ich zle schovali.“ Vstal z lavice a vybral klobásy z rúry. Dokŕmili sa s nimi aj s Janom tak, že by si jedlo v krku prstom dosiahli. Potom sa pobrali k dverám. Mišo vyšiel do pitvora, tu vzal misu a do nej naložil zabíjačkovej kaše a na vrch položil jaternice. Jano zatiaľ zdržiaval tetku, hladkal jej ruky a donekonečna vinšoval: „Tetka naša dobrá, nech vám na rok Pán Boh požehná väčšieho kŕmnaka, aby zostalo aj pre nás. Dajte nám zavčasu vedieť, určite prídeme!“ Pustil tetke ruky a utekal za Mišom, ktorý už bol na ulici. Keď išla tetka za nimi bránku zavrieť, videla po pitvore popadané hurky, ktoré Mišo potratil. Hneď vedela, že ju ešte aj obkradli. Vyšla na dvor a kričala za nimi: „Veď vy ešte prídete, paskuda jedna hrbatá, druhá čaptavá, veď ja vám dám!“ Jano s Mišom išli po ulici so smiechom, ako dobre dobehli lakomú gazdinú. Aj také príhody sa stávali vo fašiangoch v našej dedine v minulosti. **Valéria Nehézová**

Prečo separovať komunálny odpad

Čo je komunálny odpad?

Komunálne odpady (ďalej KO) sú odpady z domácnosti vznikajúce na území každej obce pri činnosti fyzických osôb a odpady podobných vlastností a zloženia, ktorých pôvodcom je právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ, okrem odpadov vznikajúcich pri bezprostrednom výkone činností tvoriacich predmet podnikania alebo činnosti právnickej osoby alebo fyzickej osoby - podnikateľa. Komunálnymi odpadmi sú aj všetky odpady vznikajúce v obci pri čistení verejných komunikácií a priestranstiev, ktoré sú majetkom obce, alebo v správe obce, a taktiež pri údržbe verejnej zelene vrátane parkov a cintorínov a ďalšej zelene na pozemkoch právnických osôb, fyzických osôb a občianskych združení.

Za **odpady z domácností** sa považujú aj odpady z nehnuteľností slúžiacich fyzickým osobám na ich individuálnu rekreáciu, napríklad zo záhrad, chát, chalúp, alebo na parkovanie alebo uskladnenie vozidla používaného pre potreby domácnosti, najmä z garáží, garážových stojísk a parkovacích stojísk.

Najpoužívanejším spôsobom nakladania s KO v SR je **skládkovanie**. Skládky odpadov však predstavujú rastúci problém z hľadiska ekologického, ekonomického, zdravotného a etického. Hlavným problémom skládok je, že sa a v nich zmiešavajú a trvalo uskladňujú chemicky rôznorodé materiály a látky. Medzi nimi aj dlhodobo nerozložiteľné, toxické a inak škodlivé zlúčeniny, nebezpečné odpady, množstvo organického odpadu (bioodpad), ktoré spolu s vodou môžu spôsobiť nespočetné množstvo nepredvídateľných, neriadených fyzikálno-chemických reakcií. Presakové vody zo skládok môžu výrazne ovplyvniť kvalitu povrchových a podzemných vôd, čím sa množstvo cudzorodých látok v rámci prirodzeného kolobehu vnesie do prírodného prostredia a následne to skončí počas potravinového reťazca až u nás v tele. Pri výstavbe skládok dochádza k záberu územia, pričom pri uložení odpadu vznikajú skládkové plyny, ktoré presakujú do podzemných vôd a v konečnom dôsledku skončia opäť v našom tele. Nevyvrátiteľným problémom je aj zvýšenie hustoty dopravy pri preprave odpadov na skládky so širokého okolia , ktorá prispieva k zvyšovaniu hluku, prašnosti, vibrácií, znečisťovania ovzdušia.

Ďalším zo spôsobov zneškodňovania TKO je jeho **spaľovanie.** Pokiaľ sa v tomto odpade nachádza okrem iného aj bioodpad, stáva sa, že kvôli svojej vysokej vlhkosti a obsahu soli (chlóru) je zdrojom pre tvorbu toxických plynov akými sú napr. DIOXÍNY. Taktiež pri spaľovaní plastov vznikajú dioxíny. Pri vdýchnutí dioxínov alebo pri ich prijatí potravou sa ukladajú v tukových tkanivách organizmu. Dioxíny spôsobujú rakovinu, zakrpatenie detskej žľazy, vrodené poruchy, imunotoxitu, poruchy metabolizmu tukov, pankreasu, nervového systému - aj po týchto informáciách máte odvahu spaľovať odpad??

Čo by sme všetci mali robiť?

Najlepší odpad je ten, ktorý vôbec nevznikne. To znamená, že už pri nákupe rozmýšľam nielen o výrobku, ale aj o obale tovaru, radšej si zoberiem papierový obal ako plastový, nákupnú tašku si nosím so sebou - najlepšie plátennú, nie plastovú a atď. Možností je dosť, stačí sa iba zamyslieť a podľa toho aj postupovať.

Ak už odpad máme, tak by sme ho mali takto postupne využiť:

1. opätovne používame (napr. rôzne obaly)
2. recyklujeme - čiže separujeme a ak sa tento druh odpadu neseparuje, tak až potom ho vložíme do nádoby na KO, ktorý skončí na skládke.

Ekonomické hľadisko separovania

Nemenej rozhodujúcim argumentom za znižovanie odpadu - teda separovanie odpadu v rámci našej obce je aj **ekonomické** hľadisko. Rozoberme si to na príklade: Sused Ferko Mrkvička neseparuje, a aby ušetril na „žetónoch“, vyvezie do najbližšej priekopy za dedinou svoj nepotrebný odpad - staré lieky, papier, sklo, plastové fľaše, autobatériu, handry, plechovice so starými farbami atď. Okrem toho, že časom sa začnú tieto látky rozkladať a prenikať do pôdy, čiže dostanú sa do vody a my si to pekne vypijeme, **musí obec na svoje náklady** v zmysle zákona o odpadoch toto smetisko odpratať. A kto to zaplatí? Samozrejme, že my všetci! Náklady na likvidáciu nelegálnej skládky sa pekne pripočítajú k sume za vývoz TKO, a takto nám cena za „žetón“ na budúci rok vzrastie.

Ďalší príklad:

Suseda, ktorá je lenivá vyseparovať z komunálneho odpadu plastové fľaše, zavaraninové poháre, konzervy a papier, toto všetko napchá do smetnej nádoby. Povie si, že ona za to platí, tak čo nás do toho. Omyl! Keďže smetiarske autá sú pred vstupom na skládku vážené, suseda vlastne zaťažuje odpad uložený na skládke, ktorý sa mohol separáciou dostať na ďalšie použitie. Každý rok sa navyšuje cena úložného za odpad na každej skládke a aj cena odvozného. A kto zaplatí toto navýšenie?? No my všetci, bohužiaľ aj za neporiadnu susedu.

Podobne je to aj s „podnikavcami“, ktorí k smetnej nádobe pridajú ešte zopár igelitiek odpadu. Veď oni to nevyhadzujú, ale odkladajú na riadenú skládku. To je síce pekné. Ale... Napríklad pri zbere 350 ks smetiakov plus 50 ks dodatočných vriec spolu 400 ks, ale žetónov je 350 ks. Kto zaplatí rozdiel, keďže smetiarske auto je plné odpadu, ale žetóny chýbajú? Zase len my všetci... Takže my, poriadni občania, ktorí separujeme a do smetiakov dávame len to čo sa nedá zatiaľ druhotne inak využiť, k smetiakom nepridávame žiadne ďalšie vrecia a taktiež odpad nevyvážame poza humná a na okolité polia, **na to vlastne doplácame!**

Aby sa tento pretrvávajúci problém riešil bude sa postupovať takto:

Pracovníci vysýpajúci smetné nádoby pri vývoze KO majú právo:

- obsah smetiaka neprevziať ak bude obsahovať také komponenty, ktoré sa v súčasnosti v obci separujú
- obsah smetiaka neprevziať, ak bude obsahovať stavebný odpad
- neprevziať ďalšie priložené vrecia, tašky, ak nie je priložený ďalší žetón

Prečo môžu niektoré obce zapojené do separovaného zberu znižovať poplatok za „žetón“ keďže separovaním znižujú objem odpadu vyvezeného na skládky odpadu, a niektoré obce tiež separujú, ale kvôli neporiadnym občanom musia „logicky“ zdražovať žetón každý rok!

A ešte k „čiernym“ skládkam:

Vy, ekologicky a ekonomicky cítiaci občania, všímajte si okolie. Falošná solidarita tu nemá miesto. Ak máte vedomosť o niekom, kto likviduje svoj odpad inak, ako je to určené vo všeobecne záväznom nariadení našej obce, radi sa s ním na obecnom úrade zoznámime. A potom ho predstavíme aj ostatným občanom. A samozrejme, že si svoj vyvezený odpad aj pozbiera. Na vlastné náklady...

Druhy odpadu a jeho recyklácia v obci, alebo ako sa správa rozumný občan

1. Staré šatstvo a obuv: * ešte použiteľné - darujem ho sociálne odkázaným občanom, detským domovom, humanitným centrám, prípadne skontaktujem náš obecný úrad, ktorý zabezpečí dopravu tohto šatstva do Červeného kríža v Leviciach.

*** poškodené šatstvo** - darujem ho niekomu kto tká koberce a vie tento textil použiť na „strapky“

2. Staré hračky a knihy: * ešte použiteľné- darujem ich detskému domovu, našej materskej škole, školskej družine, knihy darujem našej knižnici.

*** poškodené** - hračky rozoberiem na plastové časti a kovové časti a odovzdám ich v rámci separovaného zberu, poškodené knihy odovzdám do zberu papiera.

3. Starý nábytok a prostriedky domáceho vybavenia: * ešte použiteľné - ponúknem na darovanie v rámci oznamov v miestnom rozhlase alebo inzerátom, prípadne ich ponúknem materskej a základnej škole.

*** poškodené** - odovzdám do veľkoobjemového zberu, ktorý sa pravidelne koná aspoň raz v roku

4. Pokazená elektronika, elektrospotrebiče: odovzdám v rámci separovaného zberu na určené miesto v určený čas podľa pokynov v miestnom rozhlase – 2 x ročne sa organizuje zber elektroniky pre zhodnocovateľa Arguss Bratislava – prevádzka Lok, alebo ho odovzdám v predajni pri kúpe nového spotrebiča

5. Kovový odpad: kovové časti hračiek, poškodený kuchynský kovový riad, plechovky- čisté, a pod.- odovzdám do separovaného zberu- podľa kalendára zvozu

6. Opotrebované pneumatiky - odovzdám v rámci separovaného zberu na určené miesto v určenom čase podľa pokynov v miestnom rozhlase

7. Opotrebované batérie a akumulátory - odovzdám na určené miesto do špeciálneho kontajnera, ktorý má obec k dispozícii od zhodnocovateľa AKKU-TRANS Nitra podľa pokynov v miestnom rozhlase

8. Papier - nie špinavý - papier a kartón - bez iných súčastí (kovov, látky, plastov...) odovzdám do separovaného zberu v deň podľa zvozového kalendára

9. Plasty - nie znečistené – bez iných súčastí a zvyškov potravy a iného obsahu - rôzne tégliky od jogurtov, masla, PET-fľaše, obaly od kozmetiky, tašky, sáčky, plast. fólie, plast. hračky a pod. odovzdám do separovaného zberu podľa kalendára zvozu

10. Sklo - snažím sa ho odovzdať v nerozbitom stave v rámci separovaného zberu podľa kalendára zvozu - **nie porcelán, keramiku, drôtené sklo, zrkadlo**

11. Drobný stavebný odpad- (odpad - omietka, betón, tehly, strešná krytina v rozsahu do 1 m^3 za 1 rok, ktorý vzniká pri bežných udržiavacích prácach zabezpečovaných fyzickou osobou- nie firmou- pri ktorých postačuje ohlásenie stavebnému úradu alebo, pri ktorých sa nevyžaduje stavebné povolenie ani ohlásenie) nahlásim zamestnancom obce a podľa pokynov zaveziem na určené miesto

12. Staré lieky- keďže sú to pre životné prostredie chemicky veľmi nebezpečné látky, staré a nespotrebované lieky odnesiem do najbližšej lekárne, ktorá má zo zákona povinnosť mi tieto lieky prevziať

13. žiarovky, žiarivky- doma si odkladám všetky vyhorené žiarovky a žiarivky a pri najbližšej návšteve obchodu s týmto tovarom, ich odovzdám (táto povinnosť vyplýva predajcom zo zákona, pri kúpe novej žiarovky je už v cene zarátaný aj recyklačný poplatok!), môžem ich odovzdať v krabici aj pri zbere elektroodpadu

14. Bioodpad- založím si vo svojej záhradke kompostovisko a tam druhotne využijem rastlinný odpad ako hnojivo. Ak nemám záhradku alebo si nechcem založiť vlastné kompostovisko, dočasne si uskladním bioodpad (trávu, seno, slamu, konáre, rastliny, piliny, hobliny, vianočný stromček) na svojom pozemku a ak obec vyhlási jeho zber, tak tento odpad donesiem na určené miesto v určenom období.

Stolný tenis ožil

Stolnotenisový klub v Kozárovciach má asi najkratšiu tradíciu zo všetkých športových zoskupení, pretože jeho činnosť bola na dlhú dobu prerušená. Jej obnovenie začalo okolo roku 1998 turnajom O pohár starostu obce a následne sa zásluhou Antona Hudeca začalo pracovať s mládežou. V roku 2002 sa družstvo prihlásilo do súťaže pod názvom Lokomotíva Kozárovce stolnotenisovými nadšencami z našej obce a odvtedy reprezentuje našu obec v levickom okrese. Na začiatku činnosti nám výrazne pomohla aktivita niekoľkých občanov našej obce za všetkých spomeniem A. Hudeca. Neskôr nám výraznou mierou pomohol vtedajší riaditeľ ZŠ Kozárovce Miroslav Považan zakúpením stolnotenisových stolov a vybudovaním stolnotenisovej herne v malej telocvični ZŠ. Náš klub organizoval pre občanov aj niekoľko stolnotenisových turnajov a v tejto tradícii sa pokúsime pokračovať aj vďaka podpore zo strany obce.

V minulosti bol klub v činnosti iba zo zdrojov niekoľkých nadšencov pre tento šport, ale v súčasnosti sa ku nám priznala aj naša obec a výrazne nám pomohla v činnosti nášho stolnotenisového oddielu. V roku 2006 mal stolnotenisový klub zastúpenie aj v súťažiach žiakov ZŠ, ale nakoľko sme v tej dobe nemali podporu zo strany obce postupne sa záujem mládeže o tento šport vytratil. Preto by som chcel Vás rodičov aj touto cestou poprosiť aby ste svoje deti zapojili do športových aktivít obecných klubov nielen stolnotenisového, aby naša obec bola aj v budúcnosti reprezentovaná našimi mladými ľuďmi, ktorý budú našu obec s hrdosťou reprezentovať a robiť jej dobré meno nielen v okrese, kraji, ale aj na iných možno ešte vyšších úrovniach. **M. Valach**

Zimná príprava futbalistov

Po poldruha mesačnej pauze začala 4. januára v telocvični ZŠ pod vedením Ing. Vladimíra Hoľku zimná príprava dorastu a mužov. Futbalisti sa stretávali trikrát do týždňa. Účasť však nie vždy bola uspokojivá. Začiatkom februára sa tréningové jednotky presunuli vďaka priaznivému počasiu na ihrisku TJ Lokomotíva Kozárovce. Toto obdobie je špecifické aj tým, že je obdobím prestupov a hosťovaní. Výbor TJ usiloval o hosťovanie Tibora Mezöho, ktorý rok u nás pôsobil a keď už hosťovanie vyzeralo reálne, menovaný hráč sa upísal Hronskému Beňadiku. Výbor TJ však musel ustáť i „streľbu do našich radov“, keď Slovan Levice a FKM Tlmače usilovali o nášho Vladimíra Hoľku a FKM Tlmače o najlepšieho strelca Michala Koláčeka.

Od 10. februára sme vstúpili do série prípravných zápasov. Po zranení sa vrátil Richard Demina a jeho prítomnosť na ihrisku bola viac ako citeľná. Skúšame aj Štefana Víga z Levíc, ale výbor Levíc k nám určite nebude ústretový ako revanš za neuvoľnenie Hoľku. Dňa 10. februára sme privítali v prípravnom zápase ŠK Hronský Beňadik. Súpera sme deklasovali v pomere 6:0 (2:0), góly: Koláček 3, Miloš Ďurovič 3. V odvete 17. februára (hralo sa opäť v Kozárovciach, nakoľko súper má ihrisko v rekonštrukcii) sa naši chlapci z rôznych príčin zišli poskromne a ich rady dokonca musel doplniť žiak Juraj Ďurovič. Napriek tomu sme po polčasovej bezgólovej remíze a následne po jednogólovom vedení súpera, dokonale otočili výsledok v prospech nás na konečných 5:1. Za kuriozitu možno označiť fakt, že brankár Milan Ridzoň na posledných 15 minút nastúpil na post útočníka a dvakrát dokázal prekonať brankára hostí. Góly: M. Ridzoň 2, Koláček, Lukáš Mráz, Adam Benčať.

Tretí prípravný zápas sme odohrali 24. februára za krásneho počasia na umelom trávniku ViOn Zlaté Moravce. Naším súperom boli starší dorastenci Novej Bane, ktorej dres oblieka aj náš odchovanec Michal Šmirina. Dorast Novej Bane je účastníkom 3. ligy. Dorastenci Novej Bane nás dokonale preverili a bol to zatiaľ najkvalitnejší prípravný zápas. Prvý polčas nám vyšiel ako z partesu, kedy sme dominovali skúsenosťou a dobrou kombinačnou hrou. Po góloch Š. Víga z 11 m a Laca Jašeka sme viedli 2:0. V druhom polčase nám súper robil problémy svojou behavosťou a rýchlosťou. Podarilo sa mu znížiť na 2:1, Koláček však po rohu hlavou od brvna do brány zvýšil na 3:1. Po tomto okamihu novobanskí dorastenci zapli ešte na vyššie obrátky a odmenou im bolo vyrovnanie v posledných sekundách zápasu. Škoda nepremenených tutoviek Miloša Ďuroviča a Lukáša Švolika, ktorí tak svoje dobré výkony mohli skrášliť gólmi.

Do prípravných zápasov sa zapojili nasledovní hráči: Ridzoň, Kúkel, Gaži, Graus, Šimkovič, Miro Švolík, Hoľka, Demian, Priecel, Víg, Lukáš Švolík, Roman Jašek, Laco Jašek, Koláček, A. Benčať, Miloš Ďurovič, L. Mráz, Janček, Forgáč, tréner: M. Švolík, vedúci: Ing. Priecel. Ešte nás čakajú dva prípravné zápasy s Novým Tekovom a 16. marca sa predstavíme v prvom jarnom majstrovskom zápase v Dolnom Piali.

Výbor TJ na svojom sedení si ako úlohu určil postupné omladzovanie „A“ mužstva vlastnými odchovancami a skvalitnenie hracej plochy, čo i počas zimnej prestávky začal napĺňať. Ostaršili sme dorastencov Lukáša Mráza, Mateja Jančeka a Michala Švolíka. Prví dvaja sa už predstavili v prípravných zápasoch. Všetci tak už napriek nízkemu veku môžu zasiahnuť do majstrovských zápasov „A“ mužstva. Tiež sme skvalitnili hraciu plochu zimným zapieskovaním, ječkovaním a valcovaním. Nasledovať bude jarné prihnojovanie trávnika.

Daniel Ďurovič

Bezpečnostné pásy, detské autosedačky

Ak pri jazde autom používate bezpečnostné pásy, robíte to najlepšie, čo môžete. V prípade dopravnej nehody máte niekoľkokrát vyššiu šancu, že prežijete a zabránite svojmu ťažkému zraneniu alebo zraneniu svojho spolujazdca. Dôležité je si uvedomiť, že používate bezpečnostný pás k ochrane svojho života a zdravia a nie aby ste nedostali pokutu od polície (1500 Sk diaľnice a cesty I. triedy, 500 Sk ostatné cesty).

Bezpečnostné pásy patria medzi najdôležitejšie bezpečnostné prvky vo vozidle. Pomáhajú pri rôznych druhoch dopravných zrážok (čelná, bočná, zadná, prevrátenie vozidla), chránia vás po celú dobu havárie. Ak vodič alebo spolujazdec nie sú vo vozidle pripútaní, ich telo bude pri čelnej zrážke pokračovať v smere jazdy rovnakou rýchlosťou, ako išlo vozidlo v okamihu zrážky, až pokiaľ nenarazí na palubnú dosku alebo čelné sklo. Pásy sú dôležité nielen počas dopravnej nehody, ale aj vtedy, ak dôjde k intenzívnemu brzdeniu.

Používanie bezpečnostných pásov je dôležité aj na zadnom sedadle. Aj na zadných sedadlách platia fyzikálne zákony tzn. na zdanom sedadle budete v prípade čelnej zrážky pokračovať v smere jazdy rovnakou rýchlosťou ako išlo vozidlo v čase zrážky. Ohrozujete nielen seba, ale aj vodiča a spolujazdca na prednom sedadle - pri náraze im môžete zlomiť väzy. Aj na zadných sedadlách Vás bezpečnostný pás chráni pri všetkých typoch dopravných nehôd.

Máte deti? Viete ako ich správne prepravovať? Dieťa vždy prepravujte v autosedačke, ktorá zodpovedá veku dieťaťa. Autosedačky plnia podobnú funkciu ako bezpečnostné pásy - pevne podržia dieťa v sedačke. Najnebezpečnejšie situácie pri preprave dieťaťa v osobnom automobile nastanú, ak: - držíte dieťa v náručí (zadné i predné sedadlo), - máte bezpečnostný pás zapnutý cez seba a dieťa, - máte nepripútané dieťa na prednom a zadnom sedadle, - zádržný systém a aktívny airbag na prednom sedadle, - dieťa stojace vzadu medzi sedadlami.

kpt. Ing. Radoslava Tatarkovičová
OR PZ Levice

Kaderníctvo
IVETA
Nová prevádzka v priestoroch ZŠ
Po - St - Št
10.00 - 18. 00 hod.
Mobil:
0908 131 452

KOZÁROVSKÉ NOVINY

Kozárovské noviny *- dvojmesačník občanov obce Kozárovce.* ***Adresa redakcie:*** *Obecný úrad Kozárovce, 935 22.* ***E-mail:*** *noviny@kozarovce.sk.* ***Šéfredaktorka:*** *PhDr. Monika Nemčeková.* ***Redakčná rada:*** *Mária Orovnická, Mgr. Mária Együdová, Andrea Čavojcová, PhDr. Peter Ivanič, PhD., Ing. Daniel Ďurovič.* ***Grafické spracovanie a tlač:*** *SB PRESS s.r.o. Tlmače.* ***Registračné číslo:*** *RP 300/2007.*